

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 18. dubna 2012 č. 280

Stanovisko

**vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb.,
o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých
školách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 117/1995 Sb.,
o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 634)**

Vláda na jednání své schůze dne 18. dubna 2012 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 634), a zaujala k tomuto návrhu dále uvedené stanovisko.

1. Vláda, jakkoliv sama podporuje vytváření podmínek pro zlepšení demografického vývoje, zvýšení porodnosti a vytváření podmínek pro kvalitní výchovu dětí v rodině, považuje předložený návrh zákona za nekoncepční a z řady důvodů za problematický. Předložený návrh zákona se například zaměřuje pouze na otázky související se studiem na vysoké škole a zcela opomíjí problematiku mateřství a rodičovství ve vztahu ke studentům středních a vyšších odborných škol. Navíc by se navrhovaná povinnost činit „vhodná“, návrhem nijak blíže nespecifikovaná, opatření pro studium rodičů po dobu tzv. uznané doby rodičovství vztahovala pouze na veřejné vysoké školy, nikoliv na vysoké školy soukromé.

2. Navržená novela zákona o státní sociální podpoře, obsažená v části druhé předloženého návrhu zákona, nevyhovuje zásadě zákazu diskriminace a v předložené podobě je neslučitelná též s právem Evropské unie, neboť na jejím základě mají být zvýhodněny pouze ženy - matky dítěte. V tomto případě se přitom jedná o diskriminaci nedůvodnou, neboť cíle právní úpravy může být dosaženo i nediskriminačními prostředky. Navrhovaná právní úprava předjímá, že o dítě se vždy postará žena - matka, opomíjí však situace, kdy se z objektivních důvodů tato žena nebude moci o dítě postarat či kdy by jinak rodičovské dovolené hodlal využít muž. Fikce nezaopatřenosti dítěte nemůže svědčit pouze matkám, ale i otcům, případně s tím omezením, že tohoto institutu může v tomto případě mimo pracovněprávní oblast využít vždy pouze jeden z rodičů.

3. Obdobná připomínka platí i ve vztahu k navrženému zvláštnímu ustanovení o průběhu studia podle navrženého § 54a zákona o vysokých školách. Prodloužení některých dob souvisejících se studiem je v tomto ustanovení vázáno na studentčin porod, nicméně lhůty pro plnění studijních povinností se prodlužují o dobu, po kterou by jinak studentka čerpala mateřskou dovolenou. Ani zde není brán ohled na situaci, kdy by jinak mateřskou dovolenou čerpal muž, nebo jiná žena, která dítě neporodila. Tyto situace nelze zcela vyloučit. Ke zjevnému nepoměru by pak došlo například tehdy, pokud by jinak mateřskou dovolenou čerpal otec - student z důvodu úmrtí matky dítěte.

4. Přijetí předloženého návrhu zákona by znamenalo rozšíření věcného i časového rozsahu dávkových nároků s přímým dopadem na zvýšení výdajů státního rozpočtu v několika výdajových okruzích. Matka - studentka by po celou dobu přerušování studia byla považována za nezaopatřené dítě, což jí vedle dávek souvisejících s mateřstvím a péčí o dítě fakticky zakládá nárok na dávky státní sociální podpory náležející nezaopatřenému dítěti, popřípadě i na dávky v hmotné nouzi. Nezaopatřenost dítěte by se promítla též například do systému zdravotního pojištění či do systému daňového. Předložený návrh zákona tak znamená v dávkových systémech prodloužení nároků na dávky až o několik let, aniž by směřoval ke zlepšení podmínek pro všestranný rozvoj dítěte v rámci života rodiny. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty, uvedený v důvodové zprávě, tak zřejmě neodpovídá skutečnosti.

5. Předložený návrh zákona je problematický i z hlediska terminologického. Mateřská a rodičovská dovolená je překážkou v práci na straně zaměstnance (§ 191 zákoníku práce), zatímco v případě, kdy matka nebo otec nejsou zaměstnáni v pracovněprávním vztahu, žádnou mateřskou ani rodičovskou dovolenou nečerpají. Proto by bylo třeba v návrhu zákona provést formulační změny.

6. Kromě výše uvedeného toho vykazuje předložený návrh zákona i některé legislativně technické nedostatky. Například zavedení legislativní zkratky „uznaná doba mateřství“ je nadbytečné. Předložený návrh zákona rovněž nerespektuje požadavek terminologické jednotnosti, neboť v nově navrhovaném § 54a zákona o vysokých školách se pojednává o dalším semestru, ročníku nebo jiné etapě studia, zatímco ve stávajícím § 52 odst. 1 zákona o vysokých školách se stanoví, že studium je členěno zejména na semestry, ročníky nebo bloky.